

Tour de Bornholm på islandske heste i september 2018

Vi var fire medlemmer af Villingur med egne islandske heste og en fugleelsker, der fik den idé, at tage hestene med til fantastiske Bornholm. Torben, Eva, Jette og Ulla samt fuglemennesket John er i den alder, hvor man skal skynde sig at leve drømmene ud – dvs. pensionsalderen.

Vi kunne tænke os en uges rideferie med mulighed for fuglekiggeri. Hestene Silja, Eidur, Kelir og Høfvarpnir var med på ideen, mente vi. De har tidligere været i Rold Skov i Nordjylland og på Sydfyn med stor succes. Årstiden september blev valgt, da de fleste turister er rejst, og vejret stadig kan være godt med gode ridetemperaturer, varmt badevand og forhåbentlig ingen stormvejr til sejlturen. Åh, Åh – det er jokeren!

Først var der færgen, der skulle bestilles. Der er kun mulighed for at bestille tidlig morgen (8.20 fra Ystad) og sen aften (18.30 fra Rønne), når man har trailere med. 2 biler, to trailere og 5 personer – alt skulle bestilles på nettet forlods, da det ellers koster en masse gebyrer. Vil man ud i verden, må man tage nogle chancer i tillid til, at kaptajnen vurderer, om vejret er velegnet til heste. Hm! Det gjorde projektet mere spændende.

Dernæst skulle vi finde et sted til hestene og besluttede os for et høhotel, stutteri Munkhøj, Segenvej 26, 3700 Rønne, hvor Vips, Per og Pernille stillede folde til rådighed med græs, hø, vand og kærligt tilsyn aften og morgen for 50kr. pr. hest pr. døgn. Det blev valgt, da det lå tæt på Almindingen og den store skovs seværdigheder. De viste sig at være utrolig søde og imødekommende med god hjælp og ideer til ture.

Så skulle de 5 heste- og en fugleentusiast have et sted at bo. Et fugleområde blev valgt 2 km fra hestene og 200m fra Almindingen – ”En perle for naturelskere”, dog umiddelbart med plads til 4 – men vi fik arrangeret en feltseng i stuen. Det ligger på en gård lige ved Udkæret, hvor der sædvanligvis ses traner, gæs, rovfugle og trækfugle i massevis. Der stod dog ikke noget om, at Udkæret var udtørret i år pga. den tørre sommer. Ejeren viste sig at være en hyggelig fyr, og det var vitterligt langt ude på landet. Her boede han med sine moskusænder, sin kat og hunden Molly, som fulgte ham over alt, et smedeværksted og en jagtstue fyldt med trofæer.

Dagen før afrejsen skulle hestene undersøges og godkendes af distriktsdyrlægen.

Dagen oprandt klar til afrejse den 7.9 med diverse habengut. Ud og finde hestene i mørke, læsse og afsted kl. 5.45. Vi ankom til færgen i god tid og vinden var 6m pr. sekund. Vi fik lige lov at kigge til dem under sejlturen på 1 time og 20 minutter, og de stod bare og gumlede hø og fik en lille lur, så vi ville ikke forstyrre.

Alt gik vel med undtagelse af mit blinklys, der virkede, men så virkede det ikke - og så virkede det igen. Det blev rykket lidt i kablet og til sidst kunne vi køre til høhotellet. Hestene var godt nok glade for at se alt det græs, og der var mulighed for at indsnævre folden eller komme på en anden fold efter behov. Vi blev modtaget hjerteligt med kaffe og gode snakke om muligheder for ture.

Den planlagte tur i Paradisbakkerne skulle vi ikke tage, da ridestien er meget uvejsom. Tak for det. Og hestene fik fri resten af dagen og så ud til at stortrives.

Siden fandt vi den lille naturperle med udtørret Udkær, men resten var ganske rigtigt natur. En stor klippeblok anbragt der i forhaven under istiden eller før, gav en fantastisk udsigt over området, og vi måtte derop hver aften og skåle ved solnedgang.

Så skulle der købes ind i Åkirkeby, som havde flere supermarkeder, og planlægges ture efter vejruddisigten. Flere af os havde en smule kendskab til Bornholm og vi havde hentet foldere fra biblioteket med Skov- og naturstyrelsens gode vandrekort og beskrivelser. Vi havde forhørt os hos naturstyrelsen på Bornholm om, hvor og hvordan man må ride. Svaret var: "Overalt, undtagen der, hvor der direkte er skilte, der forbyder ridning". På cykelvejene skal man ride i kanten under hensyn til andre, hvilket i det hele taget gælder som vores almindelige rideregler påbyder.

2. dag i Almindingen

Det var en dejlig sommerdag. Vi hentede hestene og gjorde klar til at ride direkte ud i skoven med et par hundrede meter ned ad en lille landevej til en start. Hestene er alle trafiksikre, så ingen problemer. Vi fandt stien ind i skoven og havde lige fået et forbehold mod at ride på skydebanen og på ridebanen, men ellers var der fri leg. Vi fandt hurtigt en lille spændende sti, som gik ned af en stejl klippeskrænt og muligvis op på den anden side af en å, men den viste sig at blive lidt for spændende med heste, så vi vendte om og fandt en lidt større sti. Så gik turen gennem de smukkeste skovlandskaber vekslede med klipper, små udtørredefloder og søer rundt til de forskellige seværdigheder som Gammelborg – den første borgruin fra middelalderen ca. 900 tallet, Lilleborg fra ca. 1150 og frokost i Rømers dal til både heste og mennesker. Lidt spændende blev det, da jeg diskret havde sat mig bag et træ for at tisse, og der pludselig kom en flok mountainbikere buldrende ned ad en bakke og forbi mig, som råbte stop, stop, da jeg så for mig den lille flok løse heste, som roligt gik og græssede, splittes for alle vinde. Chocket fik de fremadstormende mountainbikere til at stoppe og græsset var for godt til at hestene gad andet end at værdige dem et blik og alle grinede forløsende højt. Hestene var mere optaget af de forbipasserende hestevogne med turister og andet godtfolk. På næste rute faldt vi over et spor, som travhestene bruger til træning, og da vi ikke kunne se en travhest så langt øjet rakte tog vi en ret hurtig galop, som både vi og hestene nød (men sig det ikke til travtrænerne). Ellers foregik lange stræk i tølt og skridt. Næste pause blev i Ekkodalen, hvor vi kunne købe Krøllebølle is (som sjovt nok bliver lavet på Fyn) i den lille søde café. Her havde vi hestene i snor, da mange børn og voksne kom for at hilse på hestene. De fleste er jo lige så begejstrede, som vi er. Derefter hjemover gennem smukke dale og på mere eller mindre viltre skovstier og Torben havde taget scannerøjnene i brug efter svampe, hvilket førte til et dejligt aftensmåltid med svampesovs. Aftenen sluttede efter at hestene var puttet og havde fået deres aftensmåltid med en meget flot solnedgang og et spil piratbridge på børneniveau. Vi sov godt den nat efter syv timer på farten med ca. to timers græspauser.

Fuglemanden havde været rundt på øens fuglesteder og bl.a. set vadefugle på Nexø sydstrand og falke i Ølene og Bastemose.

3. dag

Endnu en dejlig sommerdag med 20-25 grader og blå himmel, hvilket fik os til at pakke trailerne og køre mod nordvest til Vang. Vi parkerede ved den lille parkeringsplads ved havet, men det havde nok været smartere at parkere på en større p.plads ved nedkørslen til Ringebakkerne. Her er et fantastisk granitbrud, som ikke længere er i brug, men landskabet er delt op i lag, hvor man kan bevæge sig op ad fra Vang til forskellige plateauer med græs og blomster omgivet af granitvægge, så man føler sig hensat til Rocky Mountains. Falke har ynglet på klippesiderne, og små regnvandssøer ligger spredt i bruddet. Hvilken fantastisk natur. Vi fandt en sti, der bragte os helt op på klippekanten. Nogle af os trak op ad den lidt stejle stigning, hvor vi fortsatte langs kysten med fantastisk udsigt over det blå hav og et glimt af Sverige ad redningsstien mod Jons Kapel. Formiddagskaffen blev indtaget på en græsmark med vilde æbletræer, som hestene fik lov at smage af. Det sidste stykke ned til Jons Kapel måtte vi ikke ride (men det er vist heller ikke andet end stejle klipper), så vi red rundt om en mark i kanten og tilbage ad en cykelvej til stenbruddet, hvor vi fandt ind til det smukkeste frokoststed med masser af græs og små søer, hvor hestene smaskede søgræs og vand og var yderst tilfredse. De kunne gå løst i denne gryde med stejle klippevægge til alle sider. Derefter tilbage til havet og caféMisty, hvor vi kunne få en is, mens hestene hvilede på havnen og skuede ud over havet.

4. dag

Det var lidt gråvejr og blæste, så vi besluttede at blive på østkysten. Jeg havde kontakt med nogle islænderfolk, som ejer "Det Hvide hus" ved Saltuna. Det er nu et hus, der sælger rigtig lækkert outdoor tøj, støvler og spændende ting og sager. Vi havde fået lov til at parkere på deres parkeringsplads, så vi kunne ride af kyststien mod Bølshavn. Kyststien var rimelig god at ride på – enkelte steder med lidt udfordringer, men man kan jo altid hoppe af og trække. Vi kom forbi de mest idylliske glemte steder med huse, der lå direkte til havet og små samfund, som vi ikke vidste eksisterede i Danmark. Vi nød den smukke flora, op og ned med udsigt til klippeskær og over små træbroer, når vandet havde gravet sig ned til havet. Et sted kom et ældre ægtepar ud og hilste med deres kaffekopper i hånden – de havde hørt bukke-brusetrinene over broen- og delte vores glæde over disse smukke steder set fra hesteryg. Vi syntes vi kendte damen, men med vores pensionisthjerner kunne vi ikke huske hvem, det var. Fuglemanden med sin klæbehjerne fandt gennem beskrivelsen af kvindesagskvinde, flotte rober, iltet hår med hatte og nåle ud af, at det var Anne-Marie Helger, vi havde mødt. Sikke et sted at bo- waw. Lige efter Bølshavn, en lille charmerende flække med et par joller, tæt på stensætningen Helligkvinde, valgte vi at vende om, da vi skulle op at gå på landevejen. På tilbagevejen ser man altid noget andet og vi var blevet anbefalet en god galopsti op ad bakke rundt om en mark, der gik ned ved Randkløve skår. Smukt på en helt anden måde. Tilbage ved "Det Hvide Hus", havde Solvej og Stig, som ejer stedet, sørget for at vi kunne sætte hestene på græsfolden på den anden side af vejen, mens vi gik shopping og fik kaffe i denne skønne butik. Sikke en service.

5.dag

Endnu en pragtfuld sommerdag. Dagen før havde vi afsluttet med en badetur i Snogebæk ved Balka strand uden heste, hvilket inspirerede os til en ridetur fra Snogebæk, hvor vi parkerede trailerne og red til Dueodde langs stranden. Man må ride på stranden efter 1.9. Der blæste en lun vind, havet havde alle blå og turkise farver, sandet var meget hvidt afbrudt af lidt tang hist og her og afvekslingen mellem det lidt bløde og mere hårde sand gjorde det perfekt at ride i. Det meste af turen foregik i skridt for at nyde det smukke område og vi passerede Broens Odde med grøn skiffer det bryder vandoverfladen. Mange fugle hygger sig her i fred og ro. Skarverne lufter deres vinger i solen. Det næste stykke bød på en lille galop, da sandet var mere hårdt – en drøm går i opfyldelse — flyvende heste – vind i man og hår - det er bare ubeskriveligt! Enkelte turister standsede op og vinkede begejstrede som vi. Dernæst gik vi på jagt efter græs til hestene i sommerhusområdet. Men det er der ikke meget af – vi fandt dog en grøftekant langs vejen. Siden endte vi på den store parkeringsplads ved Dueodde fyr, og hestene mente de var berettigede til en middagslur. Det fik de. Bagefter fandt vi stien forbi fyret (som nu med store skilte og hegn er markeret som privatejet)- hvilken skam! Ud gennem det fantastiske klitområde til havet og hjemad i strandkanten. Vi fandt et sted hvor de farlige bølger var minimale og fortalte hestene, at det er sjovt at bade. Med lidt forskellig motivation og mistro overfor bølgerne lykkes det at overtale alle 4 heste til at prøve – og det var virkelig sjovt! Prusten og høje benløft og ikke flere tanker om høje bølger gjorde, at de nød at blive svalet i den begyndende vinterpels- og vi fik våde fødder, men de trængte vist også til lidt saltvand. Derefter endnu en galop i vandkanten, hvor nogle turister -desværre for Jette- havde bygget et sandslot, hvilket fik Kelir til at klodse og rytteren fik sig en flyvetur. Men efter at luften var kommet tilbage i lungerne kunne hun heldigvis melde at ryggen og ballen var lidt øm, men intet alvorligt. Hun havde i forvejen ikke sovet, havde hovedpine og lidt feber den dag, så ”det var ikke noget”. Hun blev heldigvis frisk igen dagen efter. Man siger jo ikke nej tak til en tur på stranden til Dueodde. Fedt!

6. dag

Nu skal man jo ikke tro at vejret på Solskinsøen er sol og idyl hver dag. På denne dag var der lovet byger og blæst. Men da vi havde gemt ”de bedste” ture til de sidste dage var det bare med at komme afsted uanset. Så fik vi en lille smagsprøve på Bornholms barske klima, som det også kan være. Vi startede på p.pladsen ved Vang og red op forbi Finnedalshuset til Slotslyngen. Det skal lige siges, at man skal igennem nogle låger, da der er færste hist og her. Et landskab med smukke lyngbakker, hvor enkelte lyng stadig blomstrede, enebær, fyr og andre træarter, der tåler den barske natur smykkede klipperne, som rejste sig op på vejen mod Hammershus. Men da der er en stor sprækkedal mellem Slotslyngen og Hammershus skal man ned for at komme op. Vi kom til et lille hus til redningspersonalet på redningsstien, og der skulle vi være vendt om og have fundet en anden sti op gennem skoven. Men Torben ville ned og jeg ville op, og det nyttede ikke at skændes der midt på den stejle klippesti, så ned gik det over stok og sten. Så til vores efterfølger: Find en sti oven om! Vi mødte en sur mand, som sagde: ”Dette er en vandresti”, og vi spurgte

allerhøfligst om han kunne anvise os en ridesti, hvilket han ikke ville. Kort efter kom vi i bund og fandt en opadgående god sti, som i hvert fald kunne rides på. Og Torbens motto er: "Jamen det gik jo". Vi fandt en græseng med masser af svampe, så både heste og mennesker var glade for en pause. Senere fandt vi en højst sjælden blomkålssvamp. Dernæst skulle vi ned ad Paradisstien for at fange Mølledalen der førte op til Hammershus, men der er altid en slange i Paradiset. To træer havde lagt sig hen over stien, og da vi ikke orkede mere "off piste", fandt vi en skovsti op over og en anden vej rundt til Hammershus. Vi havde næsten glemt, hvor meget det blæste, men det fik vi fuldt ud at føle da Hammershus dukkede op. Vi fandt en græsmark med lidt læ til frokost, men for at hestene ikke skulle blæse væk til stor undren for de mange turister valgte vi at holde dem i snor. Efter frokost red vi ud mod Hammershus for at finde ned til Mølledalen igen. Vi fik smagt på storm og regn med en vildskab vi endnu ikke havde prøvet på Bornholm. Eva råbte, idet hun så for sig, at vi skulle samme vej tilbage: "Jeg tror ikke det går, Ulla!" Men Torben og Jette var langt forude og kunne intet høre, så vi fulgte efter. Jette plejer bare at lukke øjnene og følge med hesten, sagde hun. Og så fandt vi lige det sted i skoven, hvor vi skulle være drejet ned ad på udturen for at komme op gennem Mølledalen mod Hammershus, som jeg havde drømt om i medvind og solskin. Vi fandt op gennem skoven vejen til den sti, der går tilbage midt gennem Slotslyngen op mod Finnens top, men røde bløde klipper og en sti, der var til at ride på. Udsigten over Nordbornholm var fuldstændig formidabel. Der var ikke et øje tørt. Nedad mod Vang, naturens kræfter havde gjort indtryk. Den aften gik vi ud og spiste på en formidabel buffetrestaurant i Gudhjem. Vi orkede ikke at køre helt til Allinge for at spise på Nordbornholms bedste røgeri i Allinge. Så det må vores efterfølgere gøre. Det fås ikke bedre.

7. dag

Uh ha! Allerede sidste ridedag. Vejret stadig lidt blæsende og skyet. Skulle vi vælge Hammerknuden rundt (flere klipper, blæst og fantastiske udsigter). Jeg havde gået turen for nyligt og vidste det kunne lade sig gøre at komme op til fyret og ned forbi Opalsøen og rundt til Sandvig. Eller en stille dag i Almindingen rundt til de steder, vi endnu ikke havde været. Valget faldt på det sidste, så fuglemanden kunne skifte fra gåben og cykel til køretøj, og hestene kunne slippe for traileren (vi havde fornemmet et åh nej, ikke igen). Hestens energi fejlede dog ikke noget. De var virkelig kommet i form og halsede opad til Rytterknægten, hvor de fik en lang pause, mens vi andre besteg tårnet for at kunne se ud over hele Bornholm. Hestene blev klappet af adskillige skoleklasser, som flokkedes om dem, mens de ubekymret lod sig beundre og klappe af store og små børn og voksne, som kun var nået til at drømme om, hvad man kan med disse islandske heste. Rundt ad smukke skovstier vekslede med klipper, rislende kilder, moser og enge, lysninger og mørke grantræer – her er al den skov, man kan drømme om. Frokost på en græseng med bålpladsomgivet af hække, så hestene kunne gå frit og græsse og vi kunne indtage frokosten ubekymret med en lille slapper på bænkene. Høhotellens ejere Vips og Per havde heste gående i en del af den sprækkedal, der hedder Ekkodalen – sikke et hesteliv. Vi kom anstandsmæssigt ridende og afrundede på behørigvis i Ekkodalen med is og græs inden vi

vendte snuden hjemad. På hjemvejen fandt Torben: "Det er vel ikke en kantarel?" En kæmpekantarel!, som han red med i hånden hele vejen hjem til stor glæde for middagsgæsterne. Denne aften startede på klippen til solnedgang med en lille dram, bordet var pyntet med blomster, festmenu lavet af de to entusiastiske kokke Jette og Torben og godt med rødvin. Hver aften var der i øvrigt afrapportering fra fuglemanden, som havde set alt, hvad der kan ses af fugle på Bornholm, blandt de store havørn, glenter og traner. Efter et underholdende besøg i Niels Peters jagtstue med alle hans jagthistorier tilbage til et slag kort og så i seng. Vi nåede aldrig til de mere intellektuelt krævende spil.

8. dag

Hestene havde fri, så vi pakkede sammen og kørte lidt rundt på øen og så bl.a. glasværket Baltic Seaglass lidt før Gudhjem. Vi fandt John i fugletårnet ved Baste mose, hvor vi spiste frokost, og gik bytur i Svaneke, inden vi skulle hente hestene. Afsked med Vips og Per – tak for denne gang – skulle det være en anden gang – ikke umuligt, og så ned til havnen. Alt for tidligt. Bornholmerlinien var fornyligt blevet overtaget af Molslinien, hvilket gav startvanskeligheder. Ups! En time forsinket. Og så var der jokeren, der tittede frem! Sejlturen! Hvordan skulle det gå? Vinden var ok – 7 m/sekund. Da næsten alle de andre biler efterhånden var læsset blev lastbiler og biler med campingvogne bedt om at bakke ind! Snart ikke flere tilbage! "Jeg nægter at bakke ind!", sagde jeg højt (Jeg købte traileren i foråret og er ikke SÅ trænet, selvom jeg jo har kørekort). Til sidst blev vi vinket frem i den rigtige køreretning, og jeg åndede lettet op. Et kig til hestene over overfarten viste, at de var helt rolige og bare slappede af. Så det gjorde vi også på trods af skolebørns livlige aktiviteter på dækket og i cafeen. Hjemad fra Ystad i mørke. "Jamen det gik jo", som Torben siger. Fantastisk tur. En drøm blev realiseret. Jeg glemmer det aldrig! Og alle hestene har det godt. I topform og lidt trætte.

Eva, Torben, Jette, fuglemanden John og Ulla